

LISTY DO REDAKCJI

W sprawie usterek, które wystąpiły w książce **Genealogia Mściśławowiczów. Pierwsze pokolenia (do początku XIV wieku)**

Wychodząc z założenia, że autor winien być uczciwy wobec Czytelnika, kieruję do Szanownej Redakcji prośbę o opublikowanie niniejszego tekstu, zawierającego sprostowanie listy najważniejszych pomyłek, które pojawiły się w wydanej niedawno mej książce pt. *Genealogia Mściśławowiczów. Pierwsze pokolenia (do początku XIV wieku)*, Kraków 2008 (Wydawnictwo Avalon).

Chodzi o – na szczęście – najczęściej drobne usterki, utrudniające jednak lekturę, a więc uciążliwe dla Czytelnika, a nawet mogące Go wprowadzić w błąd.

Oto ich lista:

1) W przypisie 154 na s. 70 pomyłkowo, dwukrotnie użyto nazwy własnej „Ładoga”. Na dodatek pojawił się w odpowiednim passusie błąd gramatyczny. W wersji prawidłowej skażone zdanie powinno więc brzmieć: „Następna zaś, z 6622 r., o powiększeniu Nowogrodu i założeniu Ładogi przez posadnika Pawła za panowania Mściśława”.

2) W ostatniej linijce tekstu na s. 102 nie chodzi o „rok śmierci księcia [Kanuta Lawarda]” jak napisałem, lecz o „rok narodzin księcia”.

3) Na stronie 103 w 7 i 8 linijce od góry stwierdziłem: „Zamordowany został Kanut 7 I 1131 r. w Haraldsted niedaleko Ringsted przez swego kuzyna (stryja) Magnusa”. To przejaw fatalnego roztargnienia, zaiste podobnego doświadczanemu od czasu do czasu przez profesora Paganela z „Dzieci kapitana Granta”. W rzeczywistości – z czego doskonale zdawałem sobie sprawę – Magnus był kuzynem (bratem stryjecznym) Kanuta.

4) Z mocą podkreślam, że, w mojej opinii, Ruryk był starszym niż Dawid synem Rościśława Michała Mściśławowicza, co – choć wyraźnie zaznaczone przede wszystkim poprzez kolejność biogramów wymienionych książąt oraz dane umieszczone w tablicy genealogicznej nr 6a – nie wynika z kolei z ustępów znajdujących się na s. 129, 134, 408, 433, 436.

5) W schemacie umieszczonym na s. 158 pomyłkowo znalazł się zapis „Jarosław [Światopełkowicz] x N. s. Mściśława”. W rzeczywistości odpowiedni fragment schematu powinien wyglądać „Jarosław x N. c. Mściśława”. Zaznaczam przy okazji, że w wymienionym schemacie ujawniła się przykra usterka, która omówiona zostanie w punkcie następnym.

6) W dziewięciu śródtekstowych schematach genealogicznych, zapewne w trakcie graficznego opracowania układu stron, nastąpiło mechaniczne przesunięcie wzajemnego położenia wobec siebie poszczególnych wierszy składających się na schemat. W rezultacie Czytelnik może dowiedzieć się, że: a) N. c. Mściśława pochodziła od Światopełka [Izjasławowicza], gdy tymczasem synem Światopełka był Jarosław, mąż Mściśławówny (s. 158); b) Kanut Laward pochodzi od Mściśława Haralda, gdy w rzeczywistości to Ingeborga, żona Kanuta, była jego córką (s. 168); c) synem Ottona II był Światopełk Mściśławowicz – oczywiście, książę ten nie był potomkiem, lecz zięciem morawskiego dynasty (s. 239, schemat „b”); d) identyczny błąd pojawia się w schemacie znajdującym się na s. 240; e) Wsiewołod Światosławowicz pochodził od Kazimierza Sprawiedliwego, gdy tymczasem był on zięciem polskiego władcy (s. 299); f) Światopełk Juriewicz pochodził od Jarosława Izjasławowicza, gdy w rzeczywistości był jego zięciem (s. 333); g) Wsiewołod Wielkie Gniazdo wywodził się od Szwarna (Żyrosławowicza?),

gdy naprawdę mamy do czynienia z układem „zięc – teść” (s. 375); h) Mściśław Izjasławowicz pochodził od Bolesława Krzywoustego, a Wasylko Romanowicz od Konrada I. W rzeczywistości w obu wypadkach znów chodzi o więzi „zięc – teść” (s. 660); i) Kanut Laward pochodził od Mściśława Włodzimierzowicza, gdy tymczasem był on zięciem ruskiego księcia (s. 726).

7) Na s. 685 omyłkowo połączono i przerobiono dwa zdania, co gorsza stanowiące w założeniu koniec i początek różnych akapitów. Prawidłowy tekst przedstawia się następująco:

„Spostrzeżenie to jest jednak – wobec nikłej wiedzy na temat Rurykowiczów i ich imiennictwa – nader niepewne.

Co zauważył i w pełni zaakceptował Dymitr Donskoj, jako jedyny podał z datą 1177 r. informację o śmierci księżnej Elias Reusner²⁹⁷⁸.”

8) W tablicy genealogicznej nr 5b błędnie podany jest termin *ad quem* zgonu Wsiewołoda Wsiewołodowicza – „1224/1245 r.”. W rzeczywistości, jak to zazaczyłem w biogramie tego księcia, jego śmierć nastąpiła przed 1224/1225 r.

9) W tej samej tablicy niewłaściwie przedstawiono graficzny schemat pochodzenia dzieci Romana i Wsiewołoda Mściśławowiczów. Zdaje się, że na etapie redakcyjnej obróbki tablic zlikwidowano przerwę oddzielającą potomstwo obu wymienionych braci. Dało to absurdalny efekt. Na wszelki wypadek informuję więc, że Roman Mściśławowicz doczekał się czworga dzieci (Fiodory, Heleny?, Daniela i Wasylka), natomiast Wsiewołod dwojga (Aleksandra i Wsiewołoda).

10) W tablicy 6d błędnie określiłem Konstantyna jako ostatnie z dzieci Dawida Rościśławowicza z pierwszego małżeństwa. W rzeczywistości, co w sposób obszerny udokumentowałem w biogramie Konstantyna, był on najstarszym znanym źródłem dzieckiem z drugiego związku ojca.

Czytelnik znajdzie niestety w mojej pracy również inne usterki (literówki, przestawienia, powtórzenia itp.), ale – jak głosi powszechna wśród wydawców i autorów opinia – podobno są one nie do uniknięcia, choć oczywiście obie strony życzyłyby sobie, aby ta prawda w firmowanych przez nich dziełach się nie potwierdzała. Niemniej, korzystam z okazji, by zaapelować do reprezentantów zacej gildii redaktorów o większe zaufanie do autorów. Sam w omawianej pracy (i nie tylko zresztą w tej) zetknąłem się z wypadkami „językowego usprawniania” tekstu, których rezultatem było pojawienie się błędów merytorycznych (zob. przykład nr 8).

Odpowiedzialność za występujące w Genealogii Mściśławowiczów pomyłki biorę w każdym razie w całości na siebie, pokornie apelując do Czytelników o łaskawą wyrozumiałość. Mam nadzieję, że niniejszy tekst, choć w części wspomże Czytelników, pozwalając im uniknąć padnięcia ofiarą zauważonych przez autora poniewczasie usterek.

Dariusz Dąbrowski (Bydgoszcz – Toruń)